

У политици, поготово у смутним временима, принципијелност може бити отежавајућа околност, тег на ногама, а неретко и омча око врата. Насупрот томе, одсуство било каквих скрупула (под именом „прагматизма“) доноси лакоћу и отвара простор за готово бесконачне могућности комбиновања.

Дирљиво је гледати премијера како се труди да сваког живог иностраног саговорника убеди у искреност српског и свог личног евро-опредељења – и истовремено на стуб срама разапиње своје домаће критичаре, па и локалне дипломатске представнике тих земаља и заједнице чијем чланству тежи.

Санда Рашковић Ивић је, полазећи од своје струке, то прецизно дијагностиковала као „синдром бициклисте“, погнутог напред, тј. према „горе“, а који грубо притиска доле, на оно што је испод њега. У некој смислу, то се може сматрати метафором читавог савременог система неолибералног капитализма. С тим да у уређеном свету постоје неки механизми (закони и институције) који „бициклисту“ колико-толико обуздавају. И то је невоља са нашим бициклистом. Мање психолошка, а више социолошка и институционална. Наше бициклисте практично нема ко да обуздава. При чему није лако рећи да ли су у горем стању саме институције или свест оних који их чине.

Додуше, изванредан коректив понекад може да представља страни фактор, али странци – и једни и други – овде имају своју агенду, своје интересе и своје приоритете. И наивно је очекивати да ће међу тим приоритетима слобода говора, институције и демократија бити баш на првом месту. А и зашто би када то, чини се, није превише важно чак ни за добар

део српске политичке и интелектуалне елите, која – уз часне изузетке – свој интелект углавном користи за смишљање што уверљивијих рационализација и оправдања за своје удвориштво, кукавичлук и опортунизам.

У Србији, нажалост, постоје интелектуалци, како „патриоте“, тако и „демократе“, који верују да би са овом влашћу било све у реду само када би били сигурни да ће Вучић остати на курсу и да неће – односно, да хоће – још једном „обрнути ћурак“. Па, ако га (не) обрне, ако прода ПКБ, Телеком и ЕПС онеме коме треба, ако уведе (или не уведе) санкције Русији и ако се довољно пута сретне са Едијем Рамом и представницима НВО сектора (или их, пак, лично или преко овлашћених таблоида изгрди) – онда је све у реду. И може наставити са концентрацијом власти и да урушава остатке институција, националне привреде, државне суверености и каквог-таквог реда.

И баш на такво стање свести носилац власти и рачуна. Може и „парада поноса“ и војна парада. Може и потписивање ИПАП споразума са НАТО. Могу и војне вежбе са Русима, као и маневри са Американцима, Румунима и Бугарима у којима се увежбавају разне врсте „брзих одговора“ на претпостављену „руску агресију“. Може Бриселски споразум и рукољуби са Меркеловом и Хојзгеном, а може и таблоидна хистерија и скаредне фотомонтаже против страних амбасадора. Све може. И НАТО, и русофилија и русофобија. Само да се не задире у систем личне власти и послове блиског окружења. А онда ће свако добити понеку симболичку сатисфакцију. И тако ОН наизменице скупља аплаузе и „НВО-оваца“ и „патриота“, а да их, и једне и друге, држи у џепу и повремено хушка једне на друге, наводи да се међусобно боре за ЊЕГОВУ наклоност.

Насупрот тој школи мишљења, доста укорењеној у овдашњој политичкој чаршији, па и једном (горем!) делу српске политичке традиције, ја верујем да је ипак боље да владају институције и закони, него „најбољи човек“. (Поготово што се увек може поставити

питање да ли је тај „најбољи човек“ заиста тако добар, и неће ли се променити, тј. прозлити и показати своју праву ћуд онда када се докопа апсолутне власти.) Аргументи за ову тврдњу стари су око две и по хиљаде година и нису изгубили на својој актуелности. Једино што их неки људи и народи повремено забораве, па после мукотрпно плаћају и уче исту лекцију.

Зато је, између осталог, случај Саше Јанковића тако егземпларан и важан. Много важнији од – иначе, нимало неважног – конкретног повода, као и личне судбине заштитника грађана. И зато мислим да би управо Јанковић требало да инсистира да се читав случај обнови, да се званично огласе полиција и тужилаштво, да се утврди да ли има било каквих нових елемената који бацају другачије светло на трагичан инцидент од пре скоро четврт века, у којем је страдао његов пријатељ. Па ако тих елемената има, нека сноси пуну моралну и материјалну одговорност. А ако их нема да се то јасно и гласно каже – а не да се причом о „застарелости“ заправо прикривају они који су аферу лансирани, а над Јанковићем оставља да лебди вечна сенка сумње.

Али, исто тако, и још важније, омбудсман је, по функцији, дужан да сместа покрене истрагу о томе како је дошло до ове кампање према „грађанину Јанковићу“. А нарочито како је и по чијем формалном или неформалном налогу његов досије клизнуо из места на ком се налазио, ко је копао по њему и ко га је дотурио одређеним медијима. И ту не сме бити никаквог заташкавања, или изузетка у смислу „да се не ради о мени, ја бих затражио итд“. Без обзира што се ради о њему, обавезан је да то тражи и инстира. Управо због одбране елементарних принципа и очувања каквог-таквог поверења у државу и њене институције. То јест, управо због онога због чега је у његову одбрану, а на ужас и изненађење разних „бициклиста“, последњих недеља стало – за српске

"Бициклиста"

Пише: Ђорђе Вукадиновић
недеља, 17 мај 2015 10:38

прилике – тако много тако различитих људи, независно од њихове политичке или идеолошке оријентације.

Уколико, пак, то не учини, показаће да није био вредан те одбране и те грађанске мобилизације. При чему та одбрана неће бити ништа мање оправдана и принципијелна, чак и ако се он на крају покаже као ње недостојан.